

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Економічна статистика

Шифр та назва спеціальності

073 – Менеджмент

Інститут

ІНІ Економіки, Менеджменту та
Міжнародного бізнесу

Освітня програма

Міжнародний бізнес

Кафедра

Туризму і готельно-ресторанного бізнесу (203)

Рівень освіти

Бакалавр

Тип дисципліни

Загальна, Обов'язкова

Семестр

2

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Чайка Тетяна Юріївна

tetiana.chaika@khpi.edu.ua

К.е.н., доцент, доцент кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу

Досвід роботи понад 24 роки. Автор понад 90 наукових та навчально-методичних праць.

Провідний лектор з дисциплін: «Економічна статистика», «Економічна інформатика», «Світовий готельно-ресторанний бізнес», «Міжнародний туризм», «Спеціалізований туризм», «Кейтеринг», «Івент-менеджмент», «Оптимізаційні методи і моделі в управлінні ефективністю бізнесу», «Startup у готельному та ресторанным бізнесі».

<https://web.kpi.kharkov.ua/tourism/dotsent-chajka-tetyana-yuriyivna/>

Загальна інформація

Анотація

Курс знайомить студентів з концепціями, інструментами і методами статистичного дослідження та їх практичним застосуванням в економіці. Курс охоплює збір, організацію, аналіз, інтерпретацію та представлення економічних даних. Особлива увага приділяється застосуванню статистичних методів в сучасних практичних економічних дослідженнях.

Мета та цілі дисципліни

- розвинути у студентів вміння працювати з числовими масивами даних, що описують різні напрямки соціальної та економічної діяльності;
- ознайомити студентів з можливостями описової статистики, що дозволяє здійснювати збір даних, їх узагальнення та інтерпретацію за допомогою числових і графічних методів;
- сприяти оволодінню можливостями аналітичної статистики, що дозволяє вибирати і застосовувати належний статистичний інструментарій для перевірки гіпотез про статистичну сукупність на основі інформації про статистичну вибірку;
- дати правильне уявлення про застосування статистики в економіці.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота. Підсумковий контроль – екзамен.

Компетентності

ЗК 03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.
ЗК 09. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

Результати навчання

ПР 06. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.
ПР16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредити ECTS): лекції - 32 години, практичні заняття – 16 годин, самостійна робота – 72 години

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: «Вища математика», «Економічна теорія», «Вступ до спеціальності. Ознайомча практика».

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Інтерактивні лекції з презентаціями, дискусії, практичні заняття, дослідницький метод, проблемне навчання, кейс-метод, індивідуальна та командна робота, метод зворотного зв'язку з боку студентів.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Вступ до економічної статистики. Збір, групування та представлення даних.
Тема 2. Міри центральної тенденції.
Тема 3. Міри мінливості. Ряди розподілу. Форми розподілу. Нормальний розподіл.
Тема 4. Кореляція в економічній статистиці. Типи кореляції. Методи оцінки кореляції.
Тема 5. Індекси в економічній статистиці.
Тема 6. Ряди динаміки. Типи рядів динаміки. Візуалізація рядів динаміки. Моделювання і сезонність. Прогнозування рядів динаміки.
Тема 7. Демографічна статистика. Оцінка демографічних процесів (народжуваність, смертність, міграція).
Тема 8. Статистика доходів і рівня життя.
Тема 9. Статистика зайнятості та ринку праці.
Тема 10. Статистика національної економіки.
Тема 11. Статистика фінансів, цін і тарифів.
Тема 12. Галузева статистика.

Теми практичних занять

Тема 1. Обговорення переваг і недолік використання кількісних характеристик масових явищ при аналізі економічних проблем. Вибір найкращого варіанта представлення міри центральної тенденції в залежності від типу даних. Вивчення конкретної ситуації: оцінка статистики доходів на основі згрупованих даних; оцінка середньої заробітної плати.
Тема 2. Вивчення абсолютних і відносних показників варіації. Аналіз форми розподілу.
Тема 3. Освоєння техніки вимірювання кореляції. Тематичне дослідження: статистика кореляції та інвестування.

Тема 4. Побудова індексів. Деякі важливі економічні індекси. Розгляд конкретного прикладу: розрахунок індексів цін.

Тема 5. Вивчення основних компонентів ряду динаміки: тренда, сезонності, циклічності. Приклад з практики: застосування рядів динаміки в економіці.

Тема 6. Методи вимірювання змін в загальній чисельності населення. Методи оцінки змін у складі населення. Тематичне дослідження: використання демографічного аналізу в процесі планування. Показники якості життя. Вимірювання рівня життя з використанням показників, які надаються державною статистикою.

Тема 7. Статистичні показники зайнятості і безробіття. Ключові індикатори ринку праці.

Ситуаційне дослідження: розробка політики на ринку праці на основі статистичного аналізу.

Тема 8. Система національних рахунків. Платіжний баланс. Основні макроекономічні показники. Практичний приклад: складання системи національних рахунків України. Статистика державних фінансів і державного боргу. Статистика фінансів підприємств. Статистика промисловості. Статистика послуг.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні заняття не передбачені

Самостійна робота

Тема 1. Представлення статистичних даних в табличній, схематичній і графічній формах. Угрупування даних і подання ряду розподілу в табличній формі. Формування висновків.

Тема 2. Обчислення середнього арифметичного, середнього геометричного, середнього гармонійного, середнього квадратичного, моди і медіани. Формування висновків.

Тема 3. Обчислення розмаху варіації, середнього лінійного відхилення, середньоквадратичного відхилення, варіації, коефіцієнта варіації. Формування висновків.

Тема 4. Обчислення коефіцієнта кореляції Пірсона. Обчислення коефіцієнта рангової кореляції Спірмена. Візуалізація кореляцій за допомогою діаграми розкиду. Формування висновків.

Тема 5. Обчислення індексів. Формування висновків. Побудова рядів динаміки. Формування висновків.

Тема 6. Побудова рядів динаміки. Формування висновків.

Тема 7. Графічні способи представлення статистичного і вікового складу населення. Формування висновків.

Тема 8. Нерівність всередині країни. Індекс Джині. Нерівність між країнами. Паритет купівельної спроможності. Формування висновків.

Тема 9. Побудова кривої заробітної плати. Побудова кривої ціноутворення. Формування висновків.

Тема 10. Виявлення основних макроекономічних зв'язків між показниками, що розглядаються. Формування висновків.

Тема 11. Дослідження шляхів управління державним боргом на основі статистичного аналізу: приклад України. Формування висновків.

Тема 12. Обчислення основних галузевих статистичних показників (конкретні приклади підприємств сфери гостинності). Формування висновків.

Література та навчальні матеріали

Обов'язкова.

1. Городянська Л.В., Сизов А.І. Статистика для економістів: навчальний посібник / Городянська Л.В., Сизов А.І. – К.: Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2019. – 350 с.
2. Єріна А. М. Економічна статистика : підручник. / за заг. ред. І. Г. Манцурова. – Київ : КНЕУ, 2013. – 325 с.
3. Економічна статистика: навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей / Л.С.Стригуль, Т. Ю. Чайка, В. О. Александрова, В. В. Мартинова ; за заг. ред. доц.Стригуль Л. С. – Дрогобич : «Коло», 2022. – 333 с.
4. Кулинич О. І. Теорія статистики: підручник. – Київ : «Знання», 2013. – 239 с.

5. Мармоза А. Т. Економічна статистика : підручник. – Київ : «Центр учбової літератури», 2017. – 600 с.
6. Методичні вказівки до самостійної роботи з навчальної дисципліни "Економічна статистика" : для студ. усіх форм навчання спец. 071 "Облік і оподаткування" / уклад.: Т. Ю. Чайка, В. В. Мартинова ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – 26 с. URI : <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/40894>
7. Чайка Т. Ю. Застосування статистичного аналізу Text-Mining при уточненні і стандартизації визначення логістики готельно-ресторанного бізнесу / Т. Ю. Чайка, Л. С. Стригуль, В. О. Александрова // Економічний аналіз : зб. наук. пр. – Тернопіль : ТНЕУ, 2018. – Т. 28, № 3. – С. 123-133. URI : <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/38887>
8. Чайка Т. Ю. Методика економіко-статистичної оцінки фінансової складової інноваційного потенціалу (на прикладі підприємств готельно-ресторанного бізнесу) / Т. Ю. Чайка // Інтеллект XXI. – 2018. – № 3. – С. 133-139. URI : <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/37371>

Додаткова.

1. Матковський С. О., Гринькевич О. С., Сорочак О. З., Гальків Л. І., Прокопович-Павлюк І. В. Статистика підприємств : навчальний посібник / За ред. С. О. Матковського. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К., Алерта, 2013. – 560 с.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. – URL : <https://index.minfin.com.ua>
4. Офіційний сайт Статбюро ЄС. – URL : <https://ec.europa.eu/eurostat>
- Підгорний А. З., Самотоєнкова О. В. Статистика ринків: Навчальний посібник. – Одеса: 2014. – 408 с.
- Чекотовський Е. В. Статистичні методи. Історія і теорія : навч. посіб. / Е. В. Чекотовський. – Київ : Знання, 2016. – 191 с.
5. Стегней М. І., Іртищева І. О. Статистика: кредитно-модульний курс : навч. посіб. – Київ : «Кондор», 2015. – 306 с.
6. Чайка Т. Ю., Понасенкова С. В. Вивчення динаміки необоротних активів українських підприємств, що надають послуги з тимчасового розміщення та організації харчування / Т. Ю. Чайка, С.В.Понасенкова // The XV International Science Conference Modern approaches to the introduction of science into practice. San Francisco, USA May 24 – 26, 2021. PP. 98-101. URL : <https://eu-conf.com/wp-content/uploads/2021/05/XV-Conference-Modern-approaches-to-the-introduction-of-science-into-practice.pdf>
7. Чайка Т. Ю. Використання кумулятивного Т-критерію при діагностиці наявності тренда динаміки рентабельності зернових культур в Україні / Т. Ю. Чайка, О. С. Волобуєв // Сучасні технології менеджменту, інформаційне, фінансове та облікове забезпечення розвитку економіки в умовах євроінтеграції : зб. тез доп. Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 16-17 квітня 2020 р. – Черкаси : СУЕМ, 2020. – С. 348-351. – URI: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/46282>

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкове оцінювання: у вигляді іспиту (40%) та поточного оцінювання (60%).
40% іспит: розрахункове завдання (письмове) та його усна презентація.
60% поточне оцінювання:
30% оцінювання завдань на практичних заняттях (включаючи звітування про польові дослідження, проблемні листи та ситуаційні завдання);
10% письмове завдання;
20% проміжний контроль (2 онлайн-тести).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Завідувач кафедри
Наталія ЯКИМЕНКО-
ТЕРЕЩЕНКО

Гарант ОП
Олена ЧАЙКОВА